

[Formanden.]

- 1) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker.
 - 2) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om retten til fotografiske billeder.
 - 3) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om ændringer i toldloven [vedr. EFTA-konventionen].
 - 4) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om sygehusvæsenet.
 - 5) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om offentlig forsorg.
 - 6) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om børne- og ungdomsforsorg.
 - 7) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændringer i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd.
 - 8) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring i lov om pensioner, der er fastsat i henhold til de før 1. april 1958 gældende lønnings- og pensionslove.
 - 9) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring i lov om valg til folketinget.
 - 10) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændringer i lov om boligbyggeri.
- Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 18³⁵.

79. møde.

Søndag den 14. maj kl. 15.

Den eneste sag på dagsordenen var:

Meddelelse fra formanden.

Formanden: Den meddelelse, jeg har at give, går ud på, at arbejdsministeren i skrivelse af dags dato meddeler, at han ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om afgørelse af de mellem visse organisationer af arbejdsgivere og arbejdere bestående uoverensstemmelser.

Uden for dagsordenen giver jeg ordet til den højtærede arbejdsminister, for at han kan fremsætte det anmeldte lovforslag.

Arbejdsministeren (Bundvad): Jeg tillader mig herved for det høje ting at fremsætte forslag til lov om afgørelse af de mellem visse organisationer af arbejdsgivere og arbejdere bestående uoverensstemmelser.

Lovforslaget tager sigte på transportfagene, nemlig de fag, der er omfattet af afstemningsgruppe VII i de mellem hovedorganisationerne i 1960 aftalte forhandlingsregler, og går ud på at ophøje mæglingsforslaget af 21. marts med tillæg af 4. maj 1961 til lov.

Lovforslaget må ses på baggrund af og i sammenhæng med hele forløbet af overenskomstssituationen. Derfor er der i bemærkningerne til lovforslaget gjort rede for, hvorledes situationen har udviklet sig på det område, hvor forligsmanden den 21. marts 1961 stillede mæglingsforslag.

Jeg skal ikke optage tingets tid med en detaljeret gennemgang af denne redegørelse. Jeg skal nøjes med at henvise til den og indskrænke mig til ganske kort at rekapitulere:

Allerede inden den 1. november 1960 blev der mellem organisationerne udvekslet forslag til ændringer i overenskomsterne. I løbet af november forhandlede disse ændringsforslag mellem underorganisationerne, uden at man opnåede afsluttende resultater.

Fra den 1. december 1960 gik forhandlingsstoffet i overensstemmelse med de af-

[Arbejdsministeren.]

talte forhandlingsregler over til drøftelse mellem hovedorganisationerne, der udtog de generelle krav. Pr. 20. december 1960 blev hovedorganisationernes forhandlingsudvalg tiltrådt af forligsinstitutionens formand, som ledede forhandlingerne frem til den 20. januar 1961 — også uden afsluttende resultat.

Derefter trådte forligsinstitutionen i funktion, og der blev i vid udstrækning stillet mæglingmænd til rådighed for forhandlerne, hvorved mange specielle problemer for de enkelte fag blev klareret. Herefter forhandlede forligsmanden de tilbagestående og mere generelle spørgsmål, og han kunne den 21. marts 1961 stille mæglingforslag for afstemningsgrupperne I-VII.

Den 8. april 1961 forelå resultatet af afstemningerne, der viste, at gruppe II, tekstil- og beklædningsindustrien, gruppe III, nærings- og nydelsesmiddelindustrien, gruppe IV, øvrige industrier, herunder træindustrien, gruppe V, bygge- og anlægsgangene, og gruppe VI, de grafiske fag, var vedtaget af både arbejdere og arbejdsgivere, hvorved arbejdsroen på disse områder var sikret, medens gruppe I, jernindustrien, og gruppe VII, transporten, var forkastet af arbejderne, medens arbejdsgiverne havde vedtaget. Hermed var konflikt for de to områder en kendsgerning.

Jeg vil gerne her sige, at de to parter gennem forhandlinger næsten dagligt i et halvt år har vist god forhandlingsvilje, som her skal anerkendes, også selv om det ikke lykkedes for dem at opnå forlig på alle områder.

Efter at de to forslag var forkastet, tog statsministeren initiativet. Allerede inden de varslede konflikter var trådt i kraft, tog statsministeren initiativet til et møde med de ledende repræsentanter for parterne for at søge en vej frem til arbejdsfred.

Den 12. april foreslog venstre og det konservative folkeparti lovmæssigt indgreb i arbejdskonflikten, men da der syntes at foreligge yderligere forhandlingsmuligheder, vedtog folketingets flertal at opfordre hovedorganisationerne til gennem forhandlinger at fortsætte bestræbelserne for at bringe konflikten til snarligt ophør. Statsministeren formidlede omgående denne opfordring til parterne, og dissers forretningsudvalg gav

den 14. april tilslutning til at søge konflikterne standset ved nye forhandlinger.

Den 24. april var det lykkedes for gruppe I's vedkommende ved partsforhandlinger at tilvejebringe et nyt grundlag, der blev sendt til ny urafstemning og vedtaget af begge parter den 4. maj, således at arbejdet inden for jern- og metalindustrien kunne genoptages den 5. maj.

Da der stadig bestod uoverensstemmelser for transportgruppens vedkommende, optog statsministeren på ny forhandlinger med parternes ledere og forligsmanden, hvorefter der blev optaget nye forhandlinger med forligsmanden som forhandlingsleder. Den 4. maj fremsatte forligsmanden herefter forslag om supplerende bestemmelser til det tidligere stillede mæglingforslag, og disse bestemmelser blev forelagt parterne til ny afstemning.

I går blev resultatet af denne afstemning offentliggjort, og alle kender resultatet. Arbejderne har vedtaget, medens arbejdsgiverne har forkastet, og konflikten vil herefter fortsætte med alle de konsekvenser for udvidelse, dette indebærer.

Ligesom den konfliktsituation, der nu foreligger, har sit udgangspunkt helt tilbage til efterårets indledende forhandlinger, således ligger udgangspunktet for regeringens principielle holdning over for overenskomstforhandlingernes forløb tilbage til november måned, da statsministeren i folketinget erklærede, at regeringen så hen til, at parterne selv løste overenskomstsituationen gennem forhandlinger og uden en konflikt, samt at regeringen forventede, at parterne, hvis en konflikt alligevel skulle udbryde, selv ville bringe den til afslutning.

Jeg tror, at det fra alle sider må erkendes, at der både fra regeringens og fra organisationernes side med konsekvens og ihærdighed er levet op til denne principielle forhandlingslinje. Jeg tror også, at alle, der har et blot nogenlunde kendskab til de komplicerede overenskomstforhold, der findes på det danske arbejdsmarked, erkender, at der af et stort antal forhandlingsledere inden for organisationerne og inden for forligsinstitutionen er præsteret en beundringsværdig indsats for at nå så langt, som vi er kommet. Statsministerens ihærdighed for stadig at knytte bristede forhandlings-tråde bør også anerkendes.

[Arbejdsministeren.]

Ved siden af det forløb, som jeg lige har resumeret, er der sket det, at man inden for afstemningsgruppe VIII — handels- og kontorfunktionærerne — har forhandlet sig så langt frem, at der kunne stilles et mæglingforslag, som blev vedtaget af begge parter.

Endnu har vi vel også alle i frisk erindring, at der inden for landbruget, skovbruget, mejerier, slagterier og gartnerier o. s. v. er fremkommet forhandlingsresultater, som nu er til afgørelse hos parterne.

Måske er det allerede kendt, at slagteriarbejderne og deres arbejdsgivere har vedtaget det stillede mæglingforslag, hvorefter arbejdet kan genoptages i morgen, og måske er det også kendt, at landbrugets arbejdere og deres arbejdsgivere er blevet enige om at suspendere strejkerne, så længe afstemningen foregår; så også dér er der faktisk arbejdsfred.

Tilbage står herefter alene transportgruppen, et fagområde, der talmæssigt ikke hører til de største. Af de 537 000 stemmeberettigede inden for gruppe I-VII omfatter transportgruppen kun ca. 66 000. Det er imidlertid et fagområde, der er af stor vigtighed i det danske samfund, hvilket de indtil nu begrænsede konflikter bærer klart vidnesbyrd om.

Forkastelsen af mæglingforslaget vil medføre yderligere vanskeligheder. Vi står over for udvidelser af konflikten. Der vil fra førstkommande tirsdag blive tale om iværksættelse af den af DASF over for medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening varslede sympatistrejke omfattende aflæsning og pålæsning af vogne, også i tilfælde hvor disse køres af vognmænd selv.

Fra samme tidspunkt vil der blive tale om iværksættelse af den af DASF over for Landsforeningen Danske Vognmænds Arbejdsgiverafdeling, der står uden for Dansk Arbejdsgiverforening, varslede sympatistrejke omfattende principielt alt arbejde, som udføres af eller for denne forenings medlemmer. Herved vil i løbet af meget kort tid al lastbiltransport på det nærmeste gå i stå, herunder også den eksport af landbrugsvarer m. v., der hidtil har kunnet afvikles ved hjælp af kølebiler.

Ud over disse allerede nu varslede udvidelser af transportstrejken må der regnes

med mulighed for varsling og iværksættelse af sympatiaktioner på andre dele af arbejdsmarkedet.

Regeringen anser det fortsat for betydningsfuldt, at parterne selv — eventuelt med bistand af forligsinstitutionen — forhandler sig til rette om arbejdsvilkårene, at parterne derved selv tager ansvaret for overenskomsternes indhold, og at parterne selv tager ansvaret for og følgerne af, at forhandlingerne mislykkes og konflikt iværksættes.

Jeg må imidlertid sige, at selv et nok så rigtigt princip kan fastholdes til en så bitter ende, at det bliver urimeligt. I den foreliggende situation må regeringen konstatere, at alle tænkelige forhandlingsmuligheder har været forsøgt og er udtømt, og at nu store samfundsinteresser står på spil.

De løbende konflikter har i sig selv været tyngende. Nu forestår yderligere udvidelser. Herved vil følgerne for landets eksport- og valutamæssige stilling og for befolkningens forsyning med livsfornødenheder — herunder forbindelserne med Bornholm og Grønland — blive yderligere forværret i en sådan grad, at landets erhvervmæssige og økonomiske stilling vil kunne lide varig skade. Dermed er det blevet en nødvendighed for regeringen at søge disse alvorlige følger for landet afværget, og det er på dette grundlag, regeringen fremsætter sit lovforslag.

Jeg vil gerne på regeringens vegne anbefale det til det høje tings velvillige og hurtige behandling.

Formanden: Eksemplarer af det nu fremsatte lovforslag er omdelt.

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i dag kl. 19 med følgende dagsorden:

Eventuelt: Første behandling af:

Forslag til lov om afgørelse af de mellem visse organisationer af arbejdsgivere og arbejdere bestående uoverensstemmelser.

Mødet hævet kl. 15¹⁸.

80. møde.

Søndag den 14. maj kl. 19.

Formanden: Den på dagsordenen opførte sag kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Første behandling af forslag til lov om afgørelse af de mellem visse organisationer af arbejdsgivere og arbejdere bestående uoverensstemmelser.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1715, fremsættelsen i tidenden sp. 3704).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Per Hækkerup: Når jeg på mit partis vegne giver tilslutning til det fremsatte lovforslag, sker det uden glæde. Mit partis principielle standpunkt er velkendt. Socialdemokratiet mener, det er bedst, hvis arbejdsmarkedets parter selv kan ordne deres overenskomstforhold. Vi tror, at det i det lange løb giver de mest tilfredsstillende forhold på arbejdsmarkedet. Vi har derfor kunnet give fuld tilslutning til den holdning, regeringen har indtaget i den nuværende overenskomstsituation, den holdning, som kom til udtryk i den erklæring, som den højtærede statsminister på regeringens vegne afgav her i tinget i november måned, en erklæring, hvori regeringen for sit vedkommende udtrykte forventning om, at parterne på arbejdsmarkedet ville løse deres mellemværende ved forhandling, og forventning om, at parterne, såfremt det skulle komme til konflikt, da selv ville finde en afslutning på konflikten. Det er denne holdning, som har fundet udtryk i den højtærede statsministers utrættelige forsøg på, hver gang forhandlingstråden var bristet, da atter at knytte den.

Vi finder, at den højtærede statsminister har haft held til ved gentagne lejligheder

at få sat nye forhandlinger i gang. Det lykkedes vedrørende overenskomsterne inden for jernindustrien, hvor resultatet som bekendt blev, at der blev udarbejdet et nyt mæglingsforslag, et mæglingsforslag, som ved den efterfølgende afstemning blev vedtaget af begge parter. Det lykkedes også, for så vidt angår transportgruppen, hvor der ligeledes — så vidt vi har forstået — efter besværlige og langvarige forhandlinger blev stillet et nyt mæglingsforslag, der på tilsvarende måde som for jernindustriens vedkommende ved den efterfølgende afstemning blev godkendt af transportgruppens arbejdere, men forkastet af gruppens arbejdsgivere. Vi bestrider naturligvis ikke, at det er arbejdsgivernes ret at forkaste et stillet mæglingsforslag; men det er vel nok et spørgsmål, om de har gjort samfundet nogen tjeneste ved denne forkastelse. Jeg tror, de fleste vil have deres velbegrundede tvivl derom.

Regeringens linje i overenskomstsituationen har altså været forhandlingens, og denne linje har i betragtelig grad båret frugt. Situationen er jo den, at hvis arbejdsgiverne på transportområdet havde vedtaget mæglingsforslaget, ville vi faktisk fra i morgen ikke have haft nogen konflikt løbende. Det gælder jo, at på det tilbageværende område, landbrugsområdet, stemmes der i disse dage for en del af gruppens vedkommende, medens vi netop i dag har fået meddelelse om, at slagterierne og slagteriarbejderne har vedtaget mæglingsforslaget for deres område, og vi ligeledes — og det tror jeg man har lov til at tage som et udtryk for ønsket om, at nu må konflikterne bringes til ophør — har fået meddelelse om, at man på landbrugsområdet er nået til enighed om, at den løbende strejke suspenderes, medens der stemmes. Der er hermed vist en imødekommenhed over for ønsket om at nå til fred på arbejdsmarkedet, som jeg kun synes vi kan være tilfredse med.

Men i denne situation — hvor vi efter mere end en måneds konflikt med alt, hvad dertil hører af ubehageligheder og spændinger og uro og i ikke ringe udstrækning, i en række tilfælde, voksende bitterhed og modstand mellem befolkningsgrupper indbyrdes — i denne situation, hvor vi er ved at nå til at få dette afsluttet, vælger transportgruppens arbejdsgivere at sige nej og der-